

СОВЕТОТ НА СОНК ДАДЕ НЕГАТИВНО МИСЛЕЊЕ ЗА НОВИОТ ПРЕДЛОГ – ЗАКОН ЗА СИСТЕМОТ НА ПЛАТИ ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР

На ден 18.01.2023 година, Советот на Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија – СОНК ја одржа својата 18-та редовна седница, на која беа разгледани повеќе прашања за актуелните состојби во детските градинки, основното, средното, високото образование и наука, како и културата.

На седницата, главен акцент беше ставен на предлог – законот за системот на плати во јавниот сектор и беа извршени темелни анализи по доставените забелешки од синдикалните организации.

По опширната дискусија и донесените констатации, Советот на СОНК едногласно донесе Заклучоци, кои може да ги погледнете [ТУКА](#).

ЈАНУАРСКИТЕ ПЛАТИ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО ПОВИСОКИ ЗА 10%

Министерството за образование и наука – МОН на денешната работна средба со претставници на Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија – СОНК, излегоа со предлог за зголемување на платите на вработените во основното, средното и високото образование за 10%,

отпочнувајќи од јануарската плата 2020 година. Всушност, тоа беше и барањето на СОНК, зголемувањето на платите во образованието да отпочне со јануарската плата, што по долги и тешки преговори и под притисок за организирање на Генерален штрајк, МОН го прифати ова барање. Со 10-те проценти се доби приближно процентот којшто го бараше СОНК за зголемување на платите во однос на минималната плата на национално ниво, што изнесува околу 25%, а со ова последно зголемување од 10% платите во образованието кумулативно се зголемени околу 22%.

На оваа работна средба договорено е во наредниот период да се отпочнат конструктивни преговори во врска со исплата на регрес за годишен одмор, исплата на реални трошоци за превоз, исплата на прекувремени часови од работа, реална исплата на работа во паралелки со комбинирана настава и други прашања коишто ќе се регулираат со измени и дополнувања на колективни договори за основно и средно образование. Исто така, договорено е што поскоро да се сретнат работните групи на МОН и СОНК за усогласување на Колективниот договор за високо образование и наука, којшто во работна верзија е изработен од страна на СОНК.

КОНГРЕСНИТЕ ДОКУМЕНТИ НА ЈАВНА РАСПРАВА ПРЕД ЧЛЕНСТВОТО НА СОНК

ОДРЖАНА 27-ТА СЕДНИЦА НА СОВЕТ НА СОНК

На 14-08-2021 година, Советот на СОНК, во проширен состав, ја одржа својата 27-ма редовна седница, на која беа усвоени повеќе Предлог документи за работата на престојниот VII-ми Конгрес на СОНК.

Имено, согласно Статутот на СОНК, Одлуката за одржување на VII-от Конгрес на СОНК и Одлуката за одржување на изборни активности во СОНК на сите нивоа, Советот на СОНК на седницата усвои:

- Предлог – Извештај за работата на СОНК за периодот од декември 2015 година до септември 2021 година;
- Предлог – Програма за активностите на СОНК за периодот од октомври 2021 до октомври 2026 година;
- Предлог – Статут за измени и дополнувања на Статут на СОНК;
- Предлог – Критериуми за избор на Претседател на СОНК;
- Носење Одлука за број и состав на делегати за VII-от Конгрес на СОНК.

Сите овие документи, најтранспарентно и демократски, впрочем како и досега, ќе бидат на јавна расправа во синдикалните организации на СОНК и секој наш член ќе има право да даде свои забелешки, мислења и предлози по однос на истите. По расправата по овие документи во синдикалните организации на СОНК, која треба да заврши најдоцна до 10-ти септември оваа година, претседателите на регионалните одбори на СОНК, сите издржани предлози ќе ги сумираат и достават до Советот на СОНК, кои ќе бидат вградени во конечните текстови на документите за VII-от Конгрес на СОНК.

На седницата беа отворени и повеќе прашања од интерес на членовите на СОНК од сите дејности и иницирани повеќе чекори за решавање на истите. Советот на СОНК заклучи дека најитно, во соработка со МОН, треба да се отворат и отпочнат преговори за потпишување на колективни договори за основно и средно образование, кои ќе бидат усогласени во делот на платите со минималната плата на национално ниво. Исто така, беше разговарано да се дојде до договор со преговори, евентуално, со новата концепција во образованието да не се предизвикаат технолошки вишоци, особено во средното образование, како и за исплаќање на прекувремена работа на вработените кои работеа со физичко присуство и имаа зголемен обем на работа.

ОДДРЖАНИ РАБОТНИ СРЕДБИ ВО РЕГИОНАЛНИТЕ ОДБОРИ НА СОНК, КИСЕЛА ВОДА И ЧАИР

ЧЛЕНОВИТЕ НА СОНК БАРААТ ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПЛАТИТЕ, СОГЛАСНО МИНИМАЛНАТА ПЛАТА

Во текот на оваа недела (9-10-2017 и 12-10-2017 година) највисокото раководство на СОНК, претседателот на СОНК и генералниот секретар на Советот на СОНК, одржаа две работни средби со членството од синдикалните организации, при регионалните одбори на СОНК – Кисела Вода и Чаир

На средбите, од страна на претставниците од синдикалните организации на СОНК беа отворени повеќе прашања кои се од особена важност за дејностите, но и поединечни – лични прашања на дел од присутните. Како за илустрација ќе издвоиме неколку актуелни теми: намалување на бројот на ученици во паралелка, растеретување од водење на двојна евиденција и администрација и во образованието и во детските градинки, зголемување на платите во образованието, науката и културата, почитување на колективните договори во целост, почитување на нормативот за формирање на групи во градинките, изготвување на Колективен договор за високо образование и наука, потпишување на колективниот договор за култура ...

Главен акцент во дискусиите и во двата регионални одбори на СОНК, беше ставена примената на минималната плата, согласно Закон за минимална плата, во сите дејности на СОНК. Имено, СОНК го поздравува зголемувањето на минималната плата и нејзината примена со септемвриска плата во 2017 година, но со отпочнувањето на примената на минималната плата, доаѓа до нарушување на соодносот на коефициентите на сложеност по

работни места, утврдени во потпишаните колективни договори во детската заштита, основно и средно образование и колективните договори на ниво на работодавец во дејноста култура. На овој начин, практично, различни работни места по сложеност, со различни утврдени коефициенти, земаат иста висина на плата, што е во спротивност на колективните договори или практично се суспендираат колективните договори во делот на платите.

По однос на ова прашање, во изминатиов период имаше огромни реакции од членството на СОНК со кои се бара од раководството на СОНК итно да преземе активности насочени кон соодветните државни органи за усогласување на платите согласно минималната плата и распонот на коефициенти по сложеност на работните места, што се утврдени со колективните договори. Исто така, беше подвлечено и побарано, доколку не дојде до брзо решение на овој проблем по пат на социјален дијалог, СОНК да превземе и други легални и легитимни средства за остварување на своите права, вклучувајќи ги и протестите како и штрајк.

ЈАВЕН ПОВИК за ангажирање на експерт за изработка на Национална стратегија за БЗР во дејностите на образование, наука и култура

Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија за потребите на проектот „Безбедност и здравје при работа во дејностите на образование и наука“ објавува Јавен повик за ангажирање на експерт за изработка на Национална стратегија за безбедност и здравје при работа, во дејностите на образование, наука и култура.

Јавниот повик може да се погледне на следниот [линк](#).

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИСКИТЕ УСЛУГИ НА МТЕЛ ПОБЛИСКУ ДО ЧЛЕНОВИТЕ НА СОНК

Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија – СОНК и Телекомуникацискиот оператор МТЕЛ потпишаа Договор за деловна соработка.

Компанијата МТЕЛ, како трет телекомуникациски оператор на територијата на Македонија, обезбедува широк спектар на телекомуникациски услуги во делот на фиксната и мобилната телефонија, како и телевизиски и интернет услуги, а за

членовите на СОНК подготви Специјализирана понуда со повластена цена на услугите.

Специјализираната понуда на МТЕЛ и повеќе детали можете да погледнете на следниот [линк](#).

Регионалниот одбор на СОНК – Чаир со барање за поскоро потпишување на колективните договори за основно и средно образование

На ден 10.02.2022 година е одржана работна средба на Регионалниот одбор на СОНК – Чаир. На средбата се дискутирало за актуелни прашања што се од заеднички интерес за дејностите коишто ги застапува СОНК.

Во пријатна и работна атмосфера беше разговарано за основната бруто плата на работникот за полно работно време. Се јави потреба истата да се утврдува на начин што износот на минималната бруто плата во Република Северна Македонија, објавена согласно закон, да се множи со коефициентот на сложеност на групата во основното и средното образование.

Исто така, Регионалниот одбор на СОНК – Чаир бара реален надоместок на трошоци за превоз до и од работно место, исплата на регрес за годишен одмор, како и решавање на проблемот на стручна служба во однос на пресметка на плата.

На крајот од седницата, Регионалниот одбор на СОНК – Чаир,

донесе заклучок за идните чекори кои треба да се преземат, а пред сè, интензивирање на преговорите со социјалните партнери, односно што поскоро потпишување на колективните договори за основно и средно образование.

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦИЈА НА СОНК

НИТУ СТОПАТИ ПОВТОРЕНИ ЛАГИ – НЕМА ДА ПОМИНАТ ВО ВИСТИНА

Оркестрираната и диригирана хајка против Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија – СОНК, која дневно добива во жестина, сигурни сме дека како главна цел има разбивање на единството на Синдикатот и на ослабнување на неговата реална моќ, што ја има во одбрана на самостојноста и на правата на своето членство. Непобитен е фактот дека со очигледна поддршка од една од политичките партии во државата и со активно вклучување на неколку од информативните гласила, кои се блиски или под нивна контрола, стана пракса, без малку секој ден да се повторуваат лаги преку поединци кои биле или формално сеуште се членови на нашиот Синдикат, а кои одамна се збогувале со сопствената чест и достоинство и без поговорно одработуваат туѓи нарачки.

Како поинаку да се толкува повторувањето на една лага во врска со платите во образованието, кои – ,, требало да се формираат според коефициенти од колективните договори и да бидат помножени со висината на минималната плата, за секое работно место поединечно” !!! Додатно, со неспроведување на таквата ,,законска” обврска, наставниците биле оштетени за 70 евра секој месец...”

Во оваа приказна особено зачудува фактот што најодговорните од СОНК, вклучително дури и Советот, кој е највисок орган на најголемиот синдикат во Р. Македонија, само пред една недела доставија Соопштение до јавноста, во кое во целост беше дадена постапката за формирањето на платите по колективните договори и што е правило кое се применува од страна на потписниците на истите. Но и покрај тоа, дел од средствата за јавно информирање и натаму ги пласираат опасните лаги и со перфидни наслови и текстови за отчленување од СОНК,..., заради вршење на притисок од страна на раководството на Синдикатот врз членството за плаќање на синдикалната членарина...” Не сме сигурни дали се работи за свесна или потсвесна реакција од страна на таквите ,, коректни” новинари, но непобитен е фактот дека СОНК, постои и функционира, врз основа на синдикална членарина и нема додатни средства, особено не од фондации, Тогаш, каков е тоа грев на раководството да бара членовите да плаќаат членарина, која произлегува од малкуте обврски, за разлика од правата што ги имаат како членови на Синдикатот За која цена и за каква ,, мирна ноќ” го прават тоа и членовите кои наместо во сопствената организација проблемите ги ,, решаваат” преку медиумите, како и тие што им помагаат во тоа – само тие знаат.

Со најголема одговорност, уште еднаш информираме дека минималната плата не е основа со која се формира висината на платите според колективен договор, во било која гранка во приватниот сектор или дејност во јавниот сектор. Согласно член 105, точка 2 од Законот за работни односи во кој стои... ,, При исплатата работодавачот мора да го почитува **најнискиот** износ определен со колективен договор, во согласност со закон, кој непосредно го обврзува работодавачот”... Согласно Колективниот договор за средно образование во член 34, став 1 стои...,, **Најниската** плата за најнизок степен на сложеност ја утврдуваат и објавуваат потписниците на овој Колективен договор, најмалку еднаш во календарската година...” Ваква одредба задолжително има во секој колективен договор на ниво на работодавец или на гранка, во кои меѓу другото, се

регулираат и платите. Тоа значи дека во секој од тие колективни договори, социјалните партнери што ги потпишуваат истите се договараат за висината на **најниската** плата за најнизок степен на сложеност, кој потоа се множи со секој поединечен коефициент на сложеност за секое работно место.

Доказ за тоа е Спогодбата помеѓу СОНК и МОН, потпишана на 28-10-2014 година, во која јасно стои во точка 1 од истата... ,, **Најниската плата** за најнискиот степен на сложеност за вработените во средните училишта изнесува 12.492 денари,,... а во точка 3 од истата стои...,, Основната плата на работникот не може да биде пониска од објавената висина на **минималната** плата во бруто износ во тековната година,,... Многу јасно е како што е и во ЗРО и во колективните договори, дека станува збор за две сосема различни категории, кои патем кажано различни се носителите како надлежни на истите, како и корисниците. Тоа значи дека- износот на **гарантираната** плата ја утврдува Владата на Р.М. со Закон, со претходно усогласување околу висината на истата со социјалните партнери, а тоа се репрезентативните федерации на синдикатите и репрезентативните организации на работодавачите. Минималната плата се однесува само на категорија на работници каде висината на нивната плата е пониска од **најниската плата** за најнизок степен на сложеност, утврдени со колективен договор.

Ја користиме оваа прилика, да укажеме на опасноста со натпревар во наддавање на износ на минимална плата од било кои причини, а уште повеќе што токму СОНК е иницијатор за воведување на минимална плата во 2006 година, за кое имаме непоборливи докази и повеќе од 40.000 потписници на таа иницијатива во споменатата година. Од тука е и нашата дополнителна обврска дека, минималната плата неизбежно создава потреба од зголемување на платите во сите степени на сложеност на работните места, во секое претпријатие или установа и тоа соодветно на постоечкиот сооднос по колективен договор или закон. Во спротивно, ќе се создаде урамниловка, со сите последици за кои не треба посебно да се елаборира. Уште поопасно е барањето или формирањето на мислење дека износот на

минималната плата треба да биде износ со кој ќе се множат коефициентите на сложеност на работните места, со што би се зголемила просечната плата во државата, што многу наликува на пат послан со цвеќе, а кој води во пеколот.

Сакаме да завршиме со пораката дека, СОНК и натаму ќе остане самостоен и моќен Синдикат, кој максимално ќе ги штити и развива правата на своето членство, а „адутите“ кои сега ги користат разбивачите и помагачите на „непослушниот“ СОНК, многу брзо ќе им се претворат во бумеранг.

РЕАКЦИЈА НА СОНК ВО ВРСКА СО НЕМОЖНОСТА ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПЛАТИТЕ ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКАТА

СООПШТЕНИЕ

Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија – СОНК го изразува своето огромно разочарување и незадоволство од институциите на системот, коишто на директен или индиректен начин влијаат врз неисполнување на договорот помеѓу МОН и СОНК за зголемување на платите во високообразовните институции, за 10% започнувајќи од јануарската плата 2020 година.

СОНК нема директно да го впери прстот во ниту една институција или поединец, меѓутоа нема да премолчи во изнесување на фактите коишто доведоа до ваква неповолна ситуација за вработените во високото образование и за нас како организација, која има надлежност и статутарна обврска да ги

штити нивните интереси.

Непобитен е фактот дека министерството за образование и наука требаше да го реализира договореното зголемување на платите за 10% од јануари 2020 година. Доколку ова договорено зголемување не можело да се реализира заради законски или други пречки, МОН требаше најпрво да разговара и изнајде решение заедно со СОНК, како договарач со МОН, но, пред се и заради докажаната репрезентативност на национално ниво, во дејноста образование. Спротивно на ова, МОН бараше “решение” со ректорите на државните универзитети, при што изнајдоа “соломонско” решение во рамките на универзитетите да иницираат формирање на нов универзитетски синдикат, којшто би бил репрезентативен. Со тоа, би можеле да потпишат колективен договор на ниво на работодавач, кој би содржел еден член, а тоа би било само за зголемување на платите од 10%. Срамно и недозволиво. Според СОНК, ваквиот начин на решавање на проблемот создаде дополнително нови проблеми, коишто укажуваат дека по потреба кога сакаат и како сакаат работодавачите можат да формираат синдикални организации, но, кога ќе заврши потреба можат да ги згаснат. Исто така, се покажа дека под притисок на академската власт, многу лесно, експедитивно и масовно можат да се формираат синдикати, што во практиката е сосема спротивно. Ваквите дејствија, според нас се спротивни и на нашите закони, но и на меѓународните конвенции, каде што многу децидно се укажува дека работодавачите не смеат да влијаат во организирањето и дејствувањето на синдикалните организации. Дејание без преседан, со елементи на кривична одговорност.

Решението за настанатиот проблем го понуди СОНК пред министерството за образование и наука. Во дел од универзитетите СОНК е репрезентативен синдикат, а во дел од универзитетите заедно со Независниот академски синдикат (НАКС) заеднички докажуваат репрезентативност и на тој начин во сите универзитети во Македонија имаше можност да се потпише колективен договор на ниво на работодавач. Во недостаток на грански Колективен договор, ова беше наједноставното решение.

Но, очигледно дека оваа реална ситуација на неког не му одговараше и тврдоглаво се туркаше идејата за формирање на нов синдикат, што би бил под контрола на раководството на универзитетот, што по претходно дадено упатство и процедура успеа да формира синдикална организација, која патем кажано, до денес не успеа да се регистрира.

По жестоките јавни реакции на незадоволство на СОНК и НАКС, министерството за образование и ректорите донесоа одлука проблемот да се затвори со носење на законско решение, што доколку можело (а сметаме дека можело), требало да се стори уште кон крајот на декември 2019 год, за да се отпочне со примена со јануарската плата во 2020 година.

Но наместо тоа, денес сме соочени со неизвесноста на носење на измени на Законот за плати, со оглед на скорашното распуштање на Парламентот, а со тоа и неможноста за зголемување на платите во високото образование. Не смееме да го забораваме и фактот што СОНК и МОН во изминатиот период имаа одличен партнерски однос, но со нереализирање на веќе договореното, се нарушува воспоставената рамнотежа помеѓу двата социјални партнери.

Дали беше неопходно да се создаде овој проблем? По нас, не. Ова на никому не му оди во прилог, особено не на министерот за образование и наука, во период пред парламентарни избори. Не им беше потребно и на дел од ректорите, затоа што тие не смеат да даваат изјави дека на таков начин се ангажирале за подобрување на социјалниот статус на вработените. Јасно им е на сите дека СОНК го договори ова зголемување и не се коректни такви изјави со што некој сака да се “кити” со туѓи перја. Или пак, имаат потреба да се додворуваат пред своите вработени, на пример, можеби доаѓаат избори за Ректор во некој од универзитетите.

Навистина не би сакале да помислиме дека ова е некое смислено сценарио, со што ќе се купи одредено време, а со тоа и “мир” во пресрет на распуштање на Парламентот заради изборите, ќе се

заштедат средства за најмалку половина година, се до конституирање на нов Парламент и Влада.

Сигурно има и наша вина во целата оваа приказна, но тоа ќе го оставиме на нашите органи да го анализираат и констатираат. Но, исто така, јасно е дека во овој период не сме во можност да ги примениме радикалните средства, затоа што практично нема (или не сака) кој да го смени законското решение или да потпише и објави Колективен договор.

Едно е јасно. Вработените во високообразовните институции се крајно разочарани од ваквиот однос на институциите. Овие вработени најмалку го заслужуваат тоа, вработените имаат убедливо најниски плати во регионот, а да не зборуваме за Европа. Но, исто така, јасно е дека, ваквата постапка кон нив нема да биде заборавена и тие на свој сопствен начин ќе се оддолжат на оние кои, според нив, го направија ова.

Претседател,

с.р. **Јаким Неделков**

СОНК ДОДЕЛИ ПАРИЧНА ПОМОШ ЗА НАСТРАДАНИЕТЕ ОД ПОПЛАВАТА

Вклучувајќи се во акцијата за солидарност

со настраданите семејства, СОНК уплати паричен износ...

Вклучувајќи се во акцијата за солидарност со настраданите семејства, кои претрпеа огромна штета од неодамнешната поплава што ја зафати Република Македонија, особено неколку посебни делови во Скопје и околината, како и во тетовскиот регион, на посебната сметка на Црвениот Крст на Република Македонија, СОНК уплати паричен износ од 150 000 денари. Раководството на СОНК смета дека најприкладно беше да се доделат директно финансиски средства, бидејќи во Црвениот Крст на Република Македонија најдобро ги знаат најитните потреби што ги има погоденото население, отколку да доделуваме пакети со продукти со храна или облека, која можеби во овој момент не е толку потребна или веќе ја има во доволни количини.

Придржувајќи се целосно кон воспоставените принципи на нашиот Синдикат, а во тој контекст, имајќи предвид дека се работи за чисто хуманитарна активност, раководството не ни помислува оваа состојба да се користи за правење на било каков маркетинг и затоа не е доставена никаква информација преку средствата за јавно информирање.

Раководството ќе превземе и додатни активности за кои смета дека нашата организација може да ги организира, со цел да им се олесни состојбата на оштетените од оваа природна катастрофа.